

Ἐλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ
Ἀριθμός φύλλου 156
1 Μαΐου 2005

«Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός»

Ο φόβος καί τό δάκρυ. Ἡ πανανθρώπινη γεύση. Ἡ ἀέναν σπονδή μπροστά στό τρομακτικό μυστήριο τοῦ θανάτου. Ἡ πλησμονή τῆς ἀγωνίας, πού κατακυριεύει τήν ψυχή, ὅταν ὁ ἀνήσυχος λογισμός ἐγγίσει, ἔστω ἀπρόθυμα, ἔστω διστακτικά, τή βαρειά καί ἀμπαρωμένη τερματική πύλη καί τολμήσει νά ἐπεξεργαστεῖ τό καυτό ἐρώτημα τοῦ «ἐπέκεινα». Πίσω ἀπό τή βαρειά Πύλη... τί;

Καί, συνακόλουθο, τό καυτό δάκρυ. Ἡ θλίψη, μπροστά στό ἄψυχο κορμί τοῦ ἀγαπημένου προ-

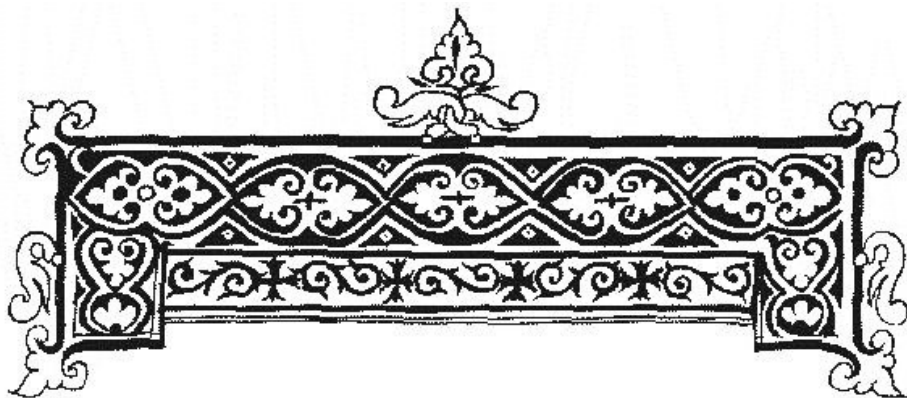
σώπου. Καί τὰ ἐρωτήματα: Γιατί ὁ θάνατος; Γιατί ὁ σκληρός χωρισμός; Γιατί ἡ παγερή σιωπή; Γιατί ἡ βαρειά πλάκα στόν τάφο τοῦ νεκροῦ καί στίς καρδιές ἐκείνων, πού σέρνουν τὰ βήματα στό μονοπάτι τοῦ πένθους;

Μέ τό φόβο καί μέ τό δάκρυ ἡ ἀνθρωπότητα ἀπαντάει στό θάνατο, ἀπό τήν αὐγή τῆς ἱστορίας ἴσαμε σήμερα. Καί θά συνεχίζει νά ἀπαντάει μέ τόν ἴδιο πικρό λόγο, ὅσο ἀποτολμάει νά στοχαστεῖ ἢ νά φιλοσοφήσει, ἐνταγμένος σέ μιά πένθιμη πομπή ἢ ὀρθός, μπροστά στό φρεσκοσκαμμένο μνημα, μέ σφραγισμένη τήν ἀκοή καί μέ ἀλλοτριωμένη τήν πνευματική ὄραση. Ὅσο καί ἂν βιάσει ὁ ἄνθρωπος τό λογισμό του, ὅσο καί ἂν ἱκετέψει τήν αἰσιόδοξη ἐπιστημονική ἐμπειρία, δέν ἔχει ἐλπίδα νά λύσει τό μυστήριο. Νά ἀντιπαρατάξει τή γνώση του στήν πικρή γεύση τοῦ φόβου καί τῶν δακρύνων.

Σκληρή ἡ προσωπική ἀναμέτρηση μέ τό θάνατο. Ἀδύναμη ἡ ἀνθρώπινη ἐρευνητική ἀποφασιστικότητα, νά διαπεράσει, μέ τίς δικές της, καί μόνο, ἐκτιμήσεις, τήν κλειστή πύλη καί νά νοηματίσει τή ζωή καί τό θάνατο. Ὡστόσο, αὐτό, πού εἶναι γιά τή δική μας γνωστική προσέγγιση ἀπρόσιτο, ἔρχεται, ὡς Θεῖο δῶρημα, μέ τήν Ἀνάσταση τοῦ σαρκωμένου Λόγου τοῦ Θεοῦ. Μέ τό δυναμικό ἄνοιγμα τοῦ σφραγισμένου Τάφου. Καί τή θριαμβική ἐμφάνιση τοῦ ἀναστημένου Κυρίου μας στούς ἀγαπημένους Του μαθητές καί στόν εὐρύτερο κύκλο τῶν ἀκολουθῶν Του.

Κατά τήν ἀδιάψευστη μαρτυρία τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὁ Χριστός *«ἀπέθανεν ὑπέρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν... καί ἐτάφη καί ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς, καί ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα· ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινές δέ καί ἐκοιμήθησαν»* (Α΄ Κορινθ. ιε΄ 3-6).

Από κείνη τήν ὥρα οἱ οὐρανοί ἄνοιξαν. Τό σκοτεινό μυστήριο φωτίστηκε. Ἡ βεβαιότητα τῆς ἀνάστασης θρονιάστηκε στίς καρδιές. Ἡ ἀγωνία μεταποιήθηκε σέ ἐλπίδα καί φώτισε τὰ πρόσωπα. Καί τό δάκρυ περιορίστηκε σέ στιγμιαῖο αἶσθημα λύπης, σύνδρομο τοῦ πρόσκαιρου χωρισμοῦ. *«Οὐκέτι θάνατε κυριεύεις, ὁ γάρ τῶν ὅλων δεσπότης τό κράτος σου συνέτριψε»*. Ἡ προσδοκία δρομολογήθηκε, ὡς ἡ νέα προοπτική τῆς ζωῆς καί ὡς τό δυναμικότερο βίωμα τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης. *«Νῦν πάντα πεπλήρωται φῶτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τὰ καταχθόνια»*. *«Χριστός ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχή τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο»*.

Τό πραξικόπημα

Α παρατήρητο, από τὰ Μέσα Ένημέρωσης καί, κατά προέκταση, από τήν κοινή γνώμη, πέρασε ένα χοντροειδέστατο πραξικόπημα, πού αποτόλμησε ὁ πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, κατά τήν ἔκτακτη Συνέλευσή της τοῦ περασμένου Φεβρουαρίου. Ἀλλά τό πιό ἀποκαρδιωτικό γεγονός εἶναι, ὅτι τό σῶμα τῆς Ἱεραρχίας, οἱ θεσμικά ὑπεύθυνοι Σύμβουλοι προσπέρασαν καί αὐτοί, ἀνυποψίαστοι, τήν πονηρή, ἀρχιεπισκοπική δολοπλοκία καί, δίχως τήν ἀπαραίτητη ἐπεξεργασία τῶν καταγγελιῶν, τίμησαν μέ τήν ψήφο τῆς ἐμπιστοσύνης τους τόν κεντρικό μοχλό τοῦ σημερινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χάους.

Ἀναφέρομαι στή σκηνοθεσία τῆς ψηφοφορίας, γιά τήν παροχή ἐμπιστοσύνης στόν Ἀρχιεπίσκοπο, μετά τή δέσμη τῶν καταγγελιῶν, πού κατέθεσε, εἰς βάρος του, ὁ Μητροπολίτης Ἡλείας Γερμανός. Στή δημόσια ἐνημέρωση ἐμφανίστηκε ἡ διαδικασία αὐτή ὡς θρίαμβος τοῦ κ. Χριστόδουλου. Ὡς καθολική ἀπόρριψη τῆς μομφῆς, μέ τήν ὁποία

σπίλωσε (δῆθεν) τό πρόσωπό του ὁ συνιέράρχης του Γερμανός καί ὡς, ταυτόχρονη, ἀνανέωση τῆς ἐντολῆς νά συνεχίσει τό ἀρχιεπισκοπικό λειτουργήμα καί τήν προεδρική ὑπευθυνότητα στά δυό ἀνώτατα διοικητικά Σώματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στή Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας καί στή Διарκή Ἱερά Σύνοδο.

Αὐτές εἶναι οἱ ἐκτιμήσεις καί οἱ ἐντυπώσεις, πού διαμορφώθηκαν στά χαλκεῖα τῶν μυστικῶν, ἐπικοινωνιακῶν σχεδιασμῶν καί διεσπάρησαν σέ ἐφημερίδες καί τηλεοπτικά κανάλια, ὡς μηνύματα ἐπανατοποθέτησης τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ προσώπου στό βάθος τῆς ἀκέραιης καί ἀλέκιαστης τιμῆς. Γιά κεῖνον, ὅμως, πού ψάχνει, πίσω καί πέρα ἀπό τίς γιγαντοαφίσες τῆς τεχνητῆς προβολῆς, τήν ἐκκλησιολογική ἐντιμότητα καί τίς ἐγγυήσεις τοῦ ὀφειλόμενου σεβασμοῦ στήν Κανονικότητα καί στή Νομιμότητα, ὁ χειρισμός τοῦ θέματος ἀποδεικνύεται τραγικό πραξικόπημα.

Σύντομο Ιστορικό.

Θά ξεκινήσω τήν ἐκδίπλωση τοῦ προβληματισμοῦ μέ ἓνα μικρό, συνοπτικό, ἱστορικό.

Ὁ Μητροπολίτης Ἡλείας Γερμανός, κατέθεσε, στήν ὀλομέλεια τῆς Ἱεραρχίας, ἀνοιχτή καταγγελία ἐναντίον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστόδουλου. Τόν κατηγορήσε, ὅτι οἱ προγραμματικές του δηλώσεις, κατά τήν τελετή τῆς ἐνθρόνισής του «ἀποτελοῦσαν προϊόν ἐπικοινωνιακῆς πολιτικῆς» καί δέν ἔγιναν ποτέ πραγματικό ἔργο στήν Ἐκκλησία. Παράλληλα, παρουσίασε δημοσιεύματα καί γελοιογραφίες, πού ἐπεξεργάζονται τά ποικίλα ἐκκλησιαστικά καί, κυρίως, τά δεσποτικά σκάνδαλα, πού ξεχύθηκαν, μέ τήν ἀρχή τοῦ ἔτους 2005, στά κανάλια τῆς ἐνημέρωσης. Καί τοῦ ἀπέδωσε μέγα βάρος εὐθύνης, γιά ὅσα ἀπαξιωτικά καί θρηνητικά ἐκδιπλώνονται στή δημόσια σκηνή. Εἶπε ἀνοιχτά καί μέ παρρησία, ὅτι δέν ἔχει τήν τόλμη καί τόν τρόπο νά ἀντιμετωπίσει τούς ρύπους καί νά καθαρίσει τήν αὐλή τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τίς πράξεις τῆς διαστροφῆς καί τῆς ντροπῆς. Καί, τελικά, διατύπωσε τή γνώμη, ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δέν εἶναι σέ θέση νά προσφέρει τίποτε τό θετικό καί δημιουργικό. Πρέπει νά παραιτηθεῖ ἀπό τόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο, γιατί τόν βαραίνει ἡ φήμη, ὅτι προστατεύει τούς σκανδαλοποιούς καί ὅτι ἐπιλέγει στό στενό του ἐπιτελεῖο ἄτομα μέ ἀμφιλεγόμενο ἠθικό ἱστορικό.

Τό κατηγορητήριο, ὅξύ καί καταγιγαστικό, ἀναστάτωσε τόν πρόεδρο. Εἰδικά, ἡ κατάληξη-ἐκκληση νά παραιτηθεῖ ἀπό τό θρόνο, γιά νά βρεῖ ἡ Ἱεραρχία τό δίαυλο πρὸς τήν κάθαρση, τόν ἔκανε νά νοιώσει τό ἔδαφος νά σείεται

κάτω ἀπό τά πόδια του. Καί ἀντέδρασε ἀκαριαία. Δίχως νά παραχωρήσει περιθώρια ἐπεξεργασίας τοῦ σκεπτικοῦ τῆς καταγγελίας, δίχως νά ἀρθρώσει ὁ ἴδιος κάποιο λόγο ἀνασκευῆς ἢ ἀντίκρουσης τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ μνηστοῦ του, αἰφνιδίασε τό Σῶμα, καλώντας το σέ ψηφοφορία. Μέ ὕφος στυφὸ καί πικρό, ζήτησε ψῆφο ἐμπιστοσύνης στό πρόσωπό του.

Ἡ περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα ἦταν θολή καί πνικτική. Οἱ δημοσιογραφικές ἀποκαλύψεις τῶν δεσποτικῶν σκανδάλων εἶχαν σύρει ἔξω ἀπό τήν αἴθουσα τῆς Ἱεραρχικῆς Συνέλευσης τά πρῶτα θύματα. Καί ὁ φόβος ἐνός δευτέρου, σαρωτικοῦ τυφώνα κρατοῦσε τήν ἔνοχη πτέρυγα σέ σύνδρομο σπασμοῦ. Ὅσοι αἰσθάνονταν λερωμένη τή φωλιά τους, ἤθελαν νά κλείσουν οἱ ἄρμοί. Νά ἐξασφαλιστεῖ τό ἀδιατάρακτο καί ἀπυρόβλητο τοῦ δεσποτικοῦ συνδικάτου. Καί συντονίστηκαν, δίχως ἀμφισβήτηση. Οἱ ὑπόλοιποι, οἱ φίλοι τῆς ἀδράνειας καί τῆς σιωπῆς, τά ρομποτάκια τῆς ἐξαρτημένης συμπεριφορᾶς καί τά σαΐνια τῶν προσωπικῶν σχεδιασμῶν, ἔσκυψαν τό κεφάλι καί ὑποτάχτηκαν στήν ἀπαίτηση τοῦ Χριστόδουλου, πού προβλήθηκε ὡς μονόδρομος στή σκοτεινιά τῆς καταλυτικῆς κρίσης. Ἔτσι, μέ ἀσήμαντη μειοψηφία, ἡ (ὑποτιθέμενη) πρόταση μομφῆς τοῦ Μητροπολίτη Γερμανοῦ ἀπορρίφθηκε. Ὁ Χριστόδουλος θριάμβευσε. Ἐνοίωσε καταξιωμένος ἡγέτης. Δίχως τήν παρμικρή μερίδα στό πλέγμα τῆς διαφθορᾶς. Καί αὐτοπροβλήθηκε, γιά μιὰ ἀκόμα φορά, ὡς ὁ καταξιωμένος «ἐγχυσητῆς» στή μεθόδευση τῆς κάθαρσης.

Τήν ἄλλη μέρα τά παπαγαλάκια τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ περιβάλλοντος σάλ-

πισαν τή νίκη. Μίλησαν, ἔγραψαν, διοχέτευσαν στὸν ἠλεκτρονικό τύπο καί στίς ἄγραφες πλάκες τῶν ἀπονήρευτων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ὁ Χριστόδουλος ξεπέρασε τὴν κρίση καί ἡ πρόταση μομφῆς ἐξελίχθηκε σέ θριαμβευτική ἀναγνώριση τῶν ἡγετικῶν του προσόντων.

Πόσο διάτρητο εἶναι τὸ φλάμπουρο τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς νίκης, θά ἀποδειχθεῖ, ἂν προσεγγίσουμε τοὺς Ἱερούς Κανόνες καί ἂν μελετήσουμε τὴ Νομοθεσία, πού διέπει τὴν ἐκκλησιαστική ζωὴ τοῦ τόπου μας.

Ἡ πρόταση μομφῆς.

Κατάθεση πρότασης μομφῆς ἐνάντια στό πρόσωπο τοῦ προέδρου τῶν συνοδικῶν Σωμάτων Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν δέν προβλέπεται οὔτε ἀπὸ τοὺς Ἱερούς Κανόνες, οὔτε ἀπὸ τὸν Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὔτε καί ἀπὸ τὸ Νόμο 5383/1932 «Περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων». Ἡ διαδικασία αὐτή, πού προβλέπεται γιὰ τὸ Κυβερνητικό σχῆμα, δέν ἔχει καμμιά θέση στὸν ἐκκλησιαστικό χῶρο.

Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες θεσμοθετοῦν τὸ δικαίωμα κατάθεσης ὑπεύθυνης καταγγελίας στὰ ἀρμόδια Συνοδικὰ Σώματα. Δέ δίνουν, ὅμως τὸ δικαίωμα ὑποβολῆς μομφῆς. Καί ἡ ἐξήγηση εἶναι εὐλογη. Ὁ Ἐπίσκοπος δέν ἀποπέμπεται ἀπὸ τὴ διοίκηση, παρὰ μόνο, ἂν δικαστεῖ καί ἂν καταδικαστεῖ τελεσίδικα σέ καθαίρεση ἢ σέ ἔκπτωση ἀπὸ τὸν ἐπισκοπικό του θρόνο. Στὴν κοσμικὴ Ἱεραρχία, ἂν κατατεθεῖ στὴ Βουλὴ μομφή γιὰ τὸν πρωθυπουργό καί ὑπερψηφιστεῖ, αὐτόματα θά πέσει ἡ Κυβέρ-

νηση. Ὁ πρωθυπουργός θά πάψει νὰ εἶναι πρωθυπουργός. Καί οἱ ὑπουργοὶ θά χάσουν τὴν ἐξουσία τους. Ἀλλὰ θά διατηρήσουν ὅλοι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπανεέλθουν, ἂν καταφέρουν νὰ συγκεντρώσουν πλειοψηφία, σέ μιὰ μελλοντική ἐκλογικὴ ἀναμέτρηση. Στὴν ἐκκλησιαστική, Συνοδική διοίκηση, ἂν ὑποβληθεῖ μομφή κατὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί ἡ πλειοψηφία τῶν Συνοδικῶν τὴν ὑποστηρίξει, τί θά γίνει; Θά πάψει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος νὰ εἶναι πρόεδρος τῆς Συνόδου, χωρὶς, ταυτόχρονα νὰ καθαιρεθεῖ ἢ νὰ κηρυχθεῖ ἔκπτωτος; Ἀλλὰ ποίος θά ἀναλάβει τὴν προεδρία τῶν Συνοδικῶν διοικητικῶν Σωμάτων; Ὁ Νόμος δέν προβλέπει ἐναλλακτικὴ λύση. Θά καθαιρεθεῖ, χωρὶς νὰ παραπεμφθεῖ στό ἀρμόδιο ἐκκλησιαστικό Δικαστήριον, γιὰ νὰ ἐκλεγεῖ ἄλλος; Ἐνα τέτοιο ἐνδεχόμενο τὸ ἀποκλείουν καί οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καί ὁ Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι ὀλοφάνερο, ὅτι ὁ Χριστόδουλος ἔκανε πραξικόπημα. Κακοαντέγραψε καί κακοδιαχειρίστηκε τίς διαδικασίες, πού ἐφαρμόζονται στό Κοινοβούλιο. Γιὰ νὰ διαφύγει τὴ στενωπὸ τῆς ἔγκλησης, ὀνομάτισε τὸ κατηγορητήριο τοῦ Μητροπολίτη Ἡλείας Γερμανοῦ «κατάθεση μομφῆς» κατὰ τοῦ προσώπου του. Καί ζήτησε «ψῆφο ἐμπιστοσύνης».

Ἀλλὰ, κατὰ τὴν καθιερωμένη πρακτικὴ του, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος θεώρησε δικαίωμά του νὰ στρεβλώσει τὴ διαδικασία, πού ἐφαρμόζεται στὴ Βουλὴ, κατὰ τίς περιπτώσεις ὑποβολῆς προτάσεων μομφῆς καί νὰ μεθοδεύσει διαδικασία, πού δέν εἶναι συμβατὴ μὲ τὴ δημοκρατικὴ εὐαισθησία τῆς ἐποχῆς μας, μῆτε, πολὺ πε-

ρισσότερο, μέ τήν, κληρονομημένη από τούς ἁγίους Πατέρες μας, ἐπισκοπική ἀξιοπρέπεια.

Στή Βουλή, ὅταν κατατίθεται πρόταση μομφῆς, ὁ ὑπόλογος πρωθυπουργός δέ θρονιάζεται στήν καθέδρα τοῦ προέδρου, γιά νά μανουβράρει τή συζήτηση καί νά κατευθύνει πρὸς τή δική του θέληση τούς ψηφοφόρους. Τῇ διαδικασίᾳ τὴν κατευθύνει ὁ πρόεδρος τοῦ Σώματος. Ὁ πρωθυπουργός καί οἱ συνυπεύθυνοι ὑπουργοί του εἶναι οἱ κρινόμενοι. Κάθονται, σιωποῦν, στά ἔδρανά τους. Ἀκοῦν τίς στηλιτευτικές ἀπόψεις, πού ἀναπτύσσουν οἱ παράγοντες τῆς ἀντιπολίτευσης. Καί, στό τέλος, σύμφωνα μέ τό δικαίωμα, πού τούς παρέχει ὁ Κανονισμός, δίνουν τίς ἐξηγήσεις τους.

Ὁ Χριστόδουλος, ὅλη αὐτή τή διαδικασία, πού τὴν ἐπιβάλλει ἡ δημοκρατική δομὴ τοῦ Κοινοβουλίου, τὴ θεώρησε περιττή. Θρονιασμένος ἀναπαυτικά στή θέση τοῦ προέδρου, δέν μετακινήθηκε, οὔτε ὅταν διέκοψε τὴ ροὴ τοῦ κριτικοῦ διαλόγου στὴ Σύνοδο τῆς Ἱερραρχίας καί διέταξε (κυριολεκτικά, διέταξε) ψηφοφορία. Ὁ κατηγορούμενος, ὁ ὑπόλογος, ὁ Ἐπίσκοπος, πού ἐνέχεται γιά τὴν τρομακτικὴ ἔκρηξη τῆς διαφθορᾶς στὸ κεντρικὸ διοικητήριό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σήκωσε τὴν παλάμη, σηματοδότησε τὴν παύση τῶν ἐπικριτικῶν ἀγορεύσεων καί κάλεσε τό «λόχο» νά δηλώσει, μέ ἀνοιχτὴ ψηφοφορία, ἂν συμερίζεται τίς ἐπικριτικές διατυπώσεις τοῦ Μητροπολίτη Γερμανοῦ ἢ ἂν στηρίζει στὸ ἡγετικό του βᾶθρο τὸν Ἀρχιεπίσκοπο.

Ναί, καί αὐτὴ τὴν ἀπρέπεια τὴν ἀποτόλμησε ὁ κ. Χριστόδουλος. Ὑποχρέωσε τό Σῶμα νά ἀποφανθεῖ μέ ἀνοι-

χτὴ ψηφοφορία. Ἔτσι, πού νά μπορεῖ νά ἐπηρεάσει καί νά δεσμεύσει ψυχολογικά ἐκείνους, πού χρωστοῦν τὴν ἐπισκοπικὴ τους ράβδο στὴ δική του εὐνοια, νά φοβίσει ἐκείνους, πού τό διάτρητο βιογραφικὸ τους μνημόνιο βρίσκεται κλειδωμένο στὸ συρτάρι του καί νά κάμψει τούς λίγους, πού δέ θὰ ἔνοιωθαν ἄνετα, ἂν στριμώχνονταν στὴ γωνιά μιᾶς ἐντελῶς ἀποδυναμωμένης μειοψηφίας.

Μέ αὐτὴ τὴ μεθόδευση κατάφερε νά ὑπερνικήσει τὴν «πρόταση μομφῆς» καί νά ἐμφανιστεῖ στά μέσα τῆς μαζικῆς ἐνημέρωσης ὡς ὁ ἀδιαμφισβήτητος ἐκκλησιαστικὸς ἡγεμόνας, ὡς ὁ θεσμικὸς ἀρμόδιος καί ὑπεύθυνος «ἐγγυητής» μιᾶς διάφανης διαδικασίας γιά τὴν κάθαρση τοῦ ἀρχιερατικοῦ Σώματος.

Τό δεύτερο ἐνδεχόμενο.

Ἀφοῦ, μετὰ τὴν παραπάνω διερεύνηση, ἀπορρίπτεται τό ἐνδεχόμενο ἡ παρέμβαση τοῦ Ἡλείας Γερμανοῦ νά ἀποτελεῖ πρόταση μομφῆς, θὰ πρέπει νά ἐρευνηθεῖ ἓνα δεύτερο, πιθανό, ἐνδεχόμενο. Ὅτι, ὅσα λέχθηκαν ἀπὸ τό Μητροπολίτη Γερμανό, ἦταν περιεχόμενο ἀπλῆς κριτικῆς, ἀπάντηση στίς θέσεις τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς εἰσήγησης καί στὴν ὅλη δραστηριότητα τοῦ κ. Χριστόδουλου, κατὰ τὴν ἑπταετὴ ἄσκηση τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν του καθηκόντων. Καί θὰ μπορούσε νά προστεθεῖ, σέ προέκταση αὐτοῦ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ Σώματος εἶχε τό δικαίωμα, νά θέσει τό πακέτο αὐτό τῆς κριτικῆς στὴν κρίση τοῦ Σώματος καί νά ζητήσῃ, μέ ἀνοιχτὴ συζήτηση καί ψηφοφορία, τὴ γνωμάτευση, τὴν ἐπιδοκιμασία ἢ τὴν ἀποδοκιμασία

τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν του πράξεων, ἐκ μέρους τοῦ συνόλου τῶν Συνοδικῶν Ἱεραρχῶν. Νά ἀποφανθοῦν, δηλαδή, μέ τόν ἐλεύθερο λόγο τους καί μέ τήν ψήφο τους, ἄν τάσσονται μέ τήν ἀποψη τοῦ σκληροῦ ἐπικριτοῦ του, πού φτάνει ἴσαμε τό ἀκραῖο σημεῖο, νά ζητεῖ τήν παραίτησή του ἢ ἄν, ἀπορρίπτοντάς την, ἐγκρίνουν τή δυναμική πολιτική καί τήν ὅλη δραστηριότητα, πού ἐνέγραψε στό ἐνεργητικό του ὁ κ. Χριστόδουλος.

Ἄν αὐτή ἦταν ἡ ἐκτίμηση, πού δρομολόγησε τή διαδικασία τῆς ψηφοφορίας (ἢ, ὅπως πέρασε στά μέσα τῆς ἐνημέρωσης, τή διαδικασία τῆς ψήφου ἐμπιστοσύνης), εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ εὐσυνειδητος ἐκκλησιαστικός παρατηρητής νά φέρει στήν τράπεζα τοῦ διαλόγου κάποιες σοβαρές ἐπισημάνσεις.

α) Μιά ἀπλή κριτική, διατυπωμένη ἀπό Συνοδικό μέλος, ὅσοδῆποτε σκληρή καί ἐπιθετική καί ἄν εἶναι, δέν ἔχει τή δύναμη νά προκαλέσει τέτοιο πανικό, σάν αὐτό, πού ἐκδήλωσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος. Στά συλλογικά Σώματα ἡ κριτική, ἀκόμα καί ὅταν ξεπερνάει τά ὅρια τῆς νηφαλιότητος καί τῆς εὐπρέπειας, δέ δημιουργεῖ ἀκραῖες καταστάσεις σύγχυσης καί φόβου καί προσφυγῆς σέ τεχνάσματα, πού ἐκθέτουν τά πρόσωπα ἢ τήν ὁμάδα τῆς ἐξουσίας. Μπορεῖ νά δημιουργεῖ πρόσκαιρο θόρυβο καί ζωηρές ἀντεγκλήσεις, ἀλλά δέ δρομολογεῖ διεργασίες, πού ἔχουν ἄλλο εἰδικό βάρος θεσμικῶν χειρισμῶν καί ἐκβάλλουν σέ ἀνεπιθύμητες ἐμπλοκές.

Ὁ Χριστόδουλος αἰφνιδιάστηκε καί τρομοκρατήθηκε. Καί τόν τρόπο του δέν μπόρεσε νά τόν κρύψει. Θεώρησε

τήν παρέμβαση «μείζονα». Καί ἐπικίνδυνη. Ἐνοιώσε τή γῆ νά σείεται κάτω ἀπό τά πόδια του καί τό θρόνο του νά ἀνατρέπεται. Καί, γιά τό λόγο αὐτό, ἐσπευσε νά ζητήσει τήν «ψήφο ἐμπιστοσύνης».

β) Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, τό ἀνώτατο αὐτό διοικητικό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἀρμόδια νά ἀσκεῖ κριτική καί ἔλεγχο στίς πράξεις τοῦ προέδρου καί τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Μέ δεδομένη αὐτή τήν θεσμική ἀρμοδιότητα, ἡ κριτική τοῦ Ἡλείας Γερμανοῦ ἦταν νόμιμη καί μέσα στά πλαίσια τῶν δικῶν του, Συνοδικῶν, ὑποχρεώσεων.

Ἀλλά, γιατί διακόπηκε ὁ Συνοδικός ἔλεγχος ἀμέσως μετά τήν ἀγόρευση τοῦ κ. Γερμανοῦ; Καί γιατί ζητήθηκε, μέ τόση βιασύνη, ἡ παροχή τῆς ψήφου συμπαράστασης καί συμπαράταξης, ἐκ μέρους ὄλων τῶν μελῶν τοῦ Σώματος, στό πρόσωπο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου; Γιατί δέν παρασχέθηκε ὁ ἀναγκαῖος χρόνος καί ἡ ἀδελφική ἀνεση σέ ὅλους τοὺς Συνοδικούς, πού θά ἤθελαν νά καταθέσουν τή συνειδησιακή τους ἀντίδραση; Νά ζυγίσουν, μέ τά δικά τους ἐκκλησιολογικά κριτήρια, τό ἐπτάχρονο ἱστορικό ὕλικό καί νά ἐπιμετρήσουν τίς εὐθύνες τοῦ προέδρου τῶν Συνοδικῶν ὀργάνων στήν ὑπόθαλψη καί στήν ἀναπαραγωγή τῆς ρασοφορεμένης διαφθορᾶς;

Οἱ Συνοδικοί Σύνεδροι ἔχουν, ὅλοι, ἴσα δικαιώματα. Καί φορτίζονται μέ ἴσες ὑποχρεώσεις. Καί, δέ δικαιούται κανεὶς νά ἀποκλείσει, ὅτι, ἴσως, εἶχαν καί ἄλλοι ἢ καί ὅλοι τους κάτι οὐσιαστικό νά προσθέσουν στήν κριτική. Κάποια παράλειψη νά ἐπισημάνουν. Κάποιο μέτρο νά εἰσηγηθοῦν, γιά τήν

ἀποτελεσματική ἀνάσχεση τοῦ κύματος τῆς διαφθορᾶς καί γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς πληγωμένης ἐπισκοπικῆς ἀξιοπρέπειας.

Μέ τήν ἐπέμβαση τοῦ προέδρου ἀνακόπηκε, ἀνεπίτρεπτα, ἡ Κανονική λειτουργία τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας. Διακόπηκε ὁ ἔλεγχος. Φιμώθηκαν οἱ ὑπόλοιποι Σύεδροι. Ἐπιβλήθηκε τό βέτο τοῦ προέδρου. Ἡ σκιά τοῦ φόβου του. Καί χαράχτηκε μπροστά στή φοβισμένη καί ἀκαταστάλακτη ὁμήγυρη ὁ μονόδρομος τῆς κατάφασης στήν «ψῆφο ἐμπιστοσύνης».

γ) Καί ἡ ἀπαξίωση τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων ἦταν ἀκόμα τραχύτερη καί βαρβαρότερη, καθὼς τό πραξικόπημα συνοδεύτηκε μέ τήν ἐπιβολή ἀνοικτῆς ψηφοφορίας. Δέν τούς παρασχέθηκε τό δημοκρατικό καί ἀξιοπρεπές δικαίωμα νά ρίξουν τό ψηφοδέλτιο μέ τήν προτίμησή τους στή σφραγισμένη κάλπη. Ὑποχρεώθηκε ὁ κάθε Μητροπολίτης, νά σηκωθεί ὀρθιος, σάν μαθητῆς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καί νά δηλώσει, ἂν εἶναι μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο ἢ μέ τόν Μητροπολίτη Γερμανό. Καί ἔτσι, προέκυψε τό ἀποτέλεσμα, πού εἶδαμε ὅλοι μας, τήν ἐπόμενη μέρα, νά κυριαρχεῖ στούς πομπούς τῆς ἐνημέρωσης.

Κανονική καταγγελία.

Ἡ ἀγόρευση τοῦ Ἡλείας Γερμανοῦ, ὅπως ἀποδεικνύεται περίτρανα, δέν ἦταν οὔτε ἀπλή ἄσκηση ἐλέγχου, οὔτε κατάθεση «πρότασης μομφῆς». Ἦταν Κανονική καί Νόμιμη καταγγελία. Καί κατατέθηκε στό ἀνώτατο Ὅργανο τῆς Ἐκκλησίας, στήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας. Καί, μάλιστα, σέ ὥρα, πού ἡ

Σύνοδος συνεδρίαζε καί εἶχε τήν εὐχέλεια νά ἐκφέρει ἄποψη καί νά δρομολογήσει τίς σχετικές διεργασίες.

Ἄν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, κάτω ἀπό τό βάρος τῶν καταγγελιῶν καί μέσα στόν ὀρυμαγδὸ τῆς καθολικῆς κατακραυγῆς, πού ἔπνιγε τό Συνοδικό Μέγαρο, ἀποδεχόταν τήν ἀδελφική σύσταση τοῦ Μητροπολίτη Ἡλείας καί ἔπαιρνε τήν ἡρωϊκή ἀπόφαση νά κατεβεῖ τὰ σκαλοπάτια τοῦ θρόνου καί νά παραχωρήσει τήν εὐθύνη τῆς κἀθαρσης σέ ἀδιάφθορο διάδοχό του, ἡ ἀνακριτική διαδικασία θά κρινόταν περριττή. Ἡ ἔγκληση θά ἔπαιρνε τό δρόμο πρὸς τό Συνοδικό Ἀρχεῖο. Ἀλλά ἡ κἀθαρση δέ θά μπλοκαριζόταν. Μέ τήν πρωτοβουλία καί τήν εὐθύνη τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου καί προέδρου τῆς Ἱεραρχίας Συνόδου, θά γινόταν πραγματικότητα.

Ἡ λύση αὐτή, δυστυχῶς, δέ ἀνέτειλε στό Συνοδικό ὀρίζοντα. Ἀποκλείστηκε, ἐξ αἰτίας τῆς ἀσυμμάζευτης φιλοπρωτίας τοῦ κ. Χριστόδουλου. Ἡ ἐμμονή του στόν παθιασμένο ἐναγκαλισμό τῆς ἐξουσίας ἔκλεισε τό δρόμο τῆς ἀπεμπλοκῆς καί ἄφησε ἀναπάντητο καί ἀνενέργητο τό λαϊκό αἴτημα γιά «κἀθαρση». Μετά ἀπό αὐτή τήν ἐξέλιξη, ἡ ἐνεργοποίηση τῆς ἔγκλησης τοῦ Μητροπολίτη Γερμανοῦ ἦταν, πιά, μονόδρομος. Δέν ἔμενε ἄλλη δίοδος διαφυγῆς ἀπό τήν κρίση καί τήν ἀναπόφευκτη ἔνταση. Ἐπρεπε ἡ ἔγκληση νά διαβιβαστεῖ, τό συντομότερο, στά ἀρμόδια ἐκκλησιαστικά ὄργανα, γιά ἀνακριτική διερεύνηση καί «γιά τὰ περαιτέρω».

Ἡ πρώτη κίνηση, πού ἦταν ὑποχρεωμένη νά κάνει ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, μέ τό αὐξημένο κύρος της καί

μέ τό βάρος τῆς ψήφου τῆς, ἦταν νά παραπέμψει τήν καταγγελία στή Δι-
αρκή Ἱερά Σύνοδο, μέ τήν ἐντολή νά
ἐφαρμόσει τίς διαδικασίες, πού ὀρίζει
τό ἄρθρο 28 τοῦ Νόμου 5383/1932,
«Περί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστη-
ρίων καί τῆς πρό αὐτῶν διαδικασίας».
Τό ἄρθρο αὐτό ἀναφέρεται στήν εἰδι-
κή τακτική, πού ἀκολουθεῖται, ὅταν
κατηγορούμενος εἶναι ὁ πρόεδρος τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου ἢ κάποιο Συνοδικό μέ-
λος.

Μεταφέρω τή δεύτερη παράγραφο
τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ:

«... Ἡ μήνυσις ἐπιδίδεται εἰς τόν Πρό-
εδρον τῆς Ἱ. Συνόδου, ἡ δέ Ἱ. Σύνοδος
ἐντός 5 ἡμερῶν ὀρίζει διά κληρώσεως
πενταμελῆ ἐπιτροπὴν Μητροπολιτῶν
μή Συνοδικῶν, ἡτις ἀποφαίνεται ἐντός
5 ἡμερῶν καί ἂν μέν εὖρη βάσιμον τήν
καταγγελίαν, ὀρίζει ἀνακριτὴν, ἄλλως
ἀπορρίπτει τήν μήνυσιν, ὁ δέ μηνυτῆς
ὕφίσταται τήν ποινὴν τῆς ταυτοπα-
θείας».

Ὅπως βλέπει ὁ ἀναγνώστης μας, ὁ
Ἀρχιεπίσκοπος δέν ἔχει τό δικαίωμα
νά διαχειριστεῖ μόνος του καταγγελία,
πού ἀναφέρεται στό πρόσωπό του ἢ
στά πρόσωπα τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς
Ἱερᾶς Συνόδου. Εἶναι ὑποχρεωμένος
νά τή φέρεי, χωρίς ἀναβολή, στή Συνε-
δρίαση τῆς Συνόδου. Καί ἡ Σύνοδος νά
ὀρίσει πενταμελῆ Ἐπιτροπή, πού θά
τήν ἐρευνήσει καί θά ἀποφανθεῖ σχε-
τικά, ἂν, ὅσα καταγγέλλονται εὐστα-

θοῦν. Καί στήν περίπτωση, πού ἡ γνώ-
μη τῆς πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς εἶναι
θετική, πρέπει ἡ Σύνοδος, χωρίς τήν
περαιτέρω συζήτηση, νά ὀρίσει ἀνα-
κριτὴ, γιά νά συμπληρώσει τό δικαστι-
κό φάκελλο.

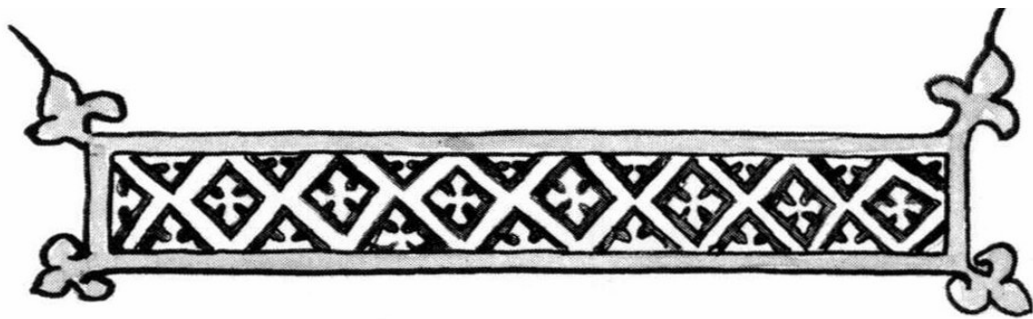
Ἡ διαδικασία αὕτη, ἀπόλυτα σύμ-
φωνη μέ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καί
νόμιμη, δέν ἀκολουθήθηκε στήν προ-
κείμενη περίπτωση. Ἄραγε γιατί; Τί
φοβήθηκε ὁ Χριστόδουλος καί τήν πα-
ρέκαμψε; Γιατί ἔστρεψε τό Συνοδικό
τιμόνι στήν ἀντικανονικότητα καί στήν
παρανομία; Ἄν ὁ συνειδησιακός του
ψίθυρος τόν ἀνάπαυε, δίνοντάς του
τό στίγμα, πὼς χειρίστηκε τό ἐπισκοπι-
κό του τάλαντο μέ ἐντιμότητα καί μέ
ἀξιοπρέπεια, ἦταν φυσικό νά προσ-
δοκοῦσε τή δικαίωση ἀπὸ τήν ἀνακρι-
τική βάσανο. Οἱ κατήγοροί του θά δι-
αψεύδονταν καί θά ἀναζητοῦσαν κρη-
σφύγετο. Καί ἐκεῖνος, νόμιμα ἀναβα-
πτισμένος στήν κολυμπήθρα τῆς ἀμε-
ρόληπτης δίκης, θά μπορούσε νά ση-
κώσει ψηλά τό κεφάλι καί νά ἀντικρύ-
σει, μέ παρρησία, τό ἐκκλησιαστικό
πλήρωμα.

Μέ τήν πρακτική, πού ἀκολούθησε,
κέρδισε μιά πύρρεια νίκη. Τή νίκη, πού
καταγράφουν στά βιογραφικά τους οἱ
δυνάστες, ὅταν πνίγουν τή νομιμότη-
τα καί ὅταν καταπιέζουν ἀφόρητα τή
λαϊκή βάση.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

«Ἀποστελεῖ Κύριος Σαβαώθ εἰς τήν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν,
καί εἰς τήν σὴν δόξαν πῦρ καιόμενον καυθήσεται».

(Ἡσαΐου ι' 16)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ «ΒΗΜΑΤΟΣ»

ἐ δημοσίευσμά του στήν ἐφημερίδα τὸ «ΒΗΜΑ τῆς Κυριακῆς», μὲ ἀφορμὴ τὰ ὅσα διαδραματίζονται σήμερα στὸ χώρο τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἀρθρογράφος καὶ διευθυντῆς τῆς ἐφημερίδας σὲ μία ἀποστροφὴ τοῦ δημοσιεύματος κάνει καὶ τὸ παρακάτω σχόλιο. Μεταφέρουμε τὴ σχετικὴ παράγραφο καὶ τὴν παραθέτουμε αὐτούσια:

«*Νομικὰ προβλήματα ἀντιθέτως ἔχουν συχνάκις προκύψει γιὰ τὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος λόγω τοῦ εἶδους τῶν σχέσεων τῆς μὲ τὸ Κράτος. Εἶναι ἀκόμη νωπὴ στὴ μνήμη ἡ περίπτωσις (ἐπὶ κυβερνήσεως Μητσοτάκη) τοῦ ὑπουργοῦ τῆς ΝΔ, ποὺ ἐψήφισε νύκτωρ στὴ Βουλὴ τροπολογία μὲ τὴν ὁποία ἔδινε τὴ δυνατότητα ἐπαναφορᾶς σὲ ἀπριλιανούς μητροπολίτες (ποὺ εἶχε κηρύξει ἐκπτώτους ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος). Ξεσηκώθηκε τότε ὁλόκληρὴ ἡ Ἱεραρχία καὶ ἔδωσε σκληρὴ δικαστικὴ μάχη γιὰ νὰ ἐπαναφέρει τὴν τάξη...».*

Ὅποιος ἀναγνώσει αὐτὴ τὴν παράγραφο τοῦ σχολίου θὰ κάνει αὐθόρμητα δύο σκέψεις. Ἡ ὅτι τὸ σχόλιο αὐτὸ δια-

τυπώθηκε μὲ ὄχι ἀγαθὴ διάθεσις ἢ ὅτι οἱ διαπιστώσεις, ποὺ γίνονται, εἶναι ἀπόλυτα πεπλανημένες. Ἐμεῖς θεωροῦμε ὅτι ὁ συντάκτης τοῦ ἐντάσσεται στὸ δεύτερο σκέλος τῆς διάζευξης. Ἡ παράθεσις τῶν πραγματικῶν δεδομένων θὰ ἀποδείξει τοῦ λόγου τὸ ἀληθές καὶ θὰ διαλύσει τὶς ὅποιες διαθέσεις καὶ πλάνες.

Γίνεται λόγος στὸ δημοσίευμα γιὰ τὴν «ἐπαναφορὰ τῶν ἀπριλιανῶν (!) Μητροπολιτῶν», τοὺς ὁποίους εἶχε κηρύξει ἐκπτώτους ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ πρῶτον θὰ πρέπει ἐντελῶς ἐπιγραμματικὰ νὰ ἀναφερθοῦμε στὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἐκείνης τῆς περιόδου καὶ νὰ τὰ θέσουμε στὴ σωστὴ τους διάστασις.

Τὸ ἔτος 1967 στὴν πατρίδα μας τὴ δικτατορία ἀνέλαβε δικτατορικὸ καθεστὼς. Ἐπόμενο ἦταν νὰ ἐπηρεασθοῦν καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ μας πράγματα. Συγκροτήθηκε Ἀριστίνδην Σύνοδος, ποὺ τὴν ἀποτελοῦσαν (σχεδὸν στὸ σύνολό της) ἄξιοι καὶ ἐγνωσμένου κύρους καὶ ἡθους ἱεράρχες. Καὶ τοῦτο κατὰ γενικὴ ὁμολογία καὶ παραδοχὴ. Θὰ πρέπει νὰ λε-

χθεϊ ότι ή συγκρότηση Άριστίνοδην Συνόδων δέν ήταν πρωτόγνωρο γεγονός. Άν αυτό δέν μπορεί νά χαρακτηρισθεϊ σύνθηες στην έκκλησιαστική ίστορία, πάντως δέν μπορεί νά θεωρηθεϊ σπάνιο. Κατά σύμπτωση οί Ίεράρχες εκείνης της εποχής, κατά τό μεγαλύτερο ποσοστό, άνηγαν την έκλογή τους σέ Άριστίνοδην Συνόδους. Ή Σύνοδος λοιπόν αυτή εξέλεξε όμοφώνως ως Άρχιεπίσκοπο τόν τότε Άρχιμανδρίτη Ίερώνυμο (Κοτσώνη).

Ή αποδοχή ήταν γενική. Άκόμη και από εκείνους, οί όποιοι μετά την πτώση του και την έγκατάλειψη του (ως συνήθως συμβαίνει) στράφηκαν έναντίον του και τόν πολέμησαν μέ πείσμα και έμπάθεια. Αυτό αποδεικνύεται τόσο από την παρουσία του συνόλου σχεδόν των Ίεραρχών και λοιπών έκκλησιαστικών παραγόντων κατά την χειροτονία και την ένθρόνισή του, όσο και από τό πλήθος των συγχαρητηρίων εύχών, που κατέκλυσαν τό μέγαρο της Άρχιεπισκοπής, αλλά και από την αυθόρμητη έκδήλωση της διάθεσης συνεργασίας στο μέγλης πνοής αναγεννητικό, για την Έκκλησία, έργο του.

Και έρωτάται: Ήταν ό μακαριστός Ίερώνυμος έκλεκτός της δικτατορίας; Ή απάντηση είναι σαφής. ΟΧΙ. Όπωςδήποτε ΟΧΙ. Μία τέτοια όμως κατηγορηματική και άνεπιφύλακτη απάντηση καταλείπει στον αναγνώστη, και δικαιολογημένα, εύλογες άμφιβολίες, άν δέν συνοδεύεται και από αποδείξεις. Και έδω θα παραθέσουμε δύο μόνο μαρτυρίες. Ή πρώτη. Ό αίμνηστος διαπρεπής Πανεπιστημιακός δάσκαλος και Ή Ακαδημαϊκός Μάρκος Σιώτης από τό επίσημο βήμα της Άρχαιολογικής Έταιρείας στην περίοδο της μεταπολίτευσης βεβαίωνε τό γεγονός ότι οί

τρεις πρωτεργάτες της δικτατορίας έπισκέφθηκαν την Ίερά Σύνοδο και άξίωσαν να έκλέξουν ως Άρχιεπίσκοπο τόν τότε Μητροπολίτη Καστοριάς Δωρόθεο (Γιανναρόπουλο), αλλά ή Σύνοδος άντέδρασε και δέ δέχθηκε την ύπόδειξη αυτή. Και ή δεύτερη μαρτυρία. Ό Στυλιανός Πατακός, ένας από την τριανδρία της δικτατορίας, σέ σχετικά πρόσφατη συνέντευξή του σέ αθηναϊκή εφημερίδα, δήλωσε και τουτα τά βαρυσήμαντα: «Τόν μακαριστό Ίερώνυμο δέν τόν εξέλεξε ή επανάσταση. Δέν τόν έγνώριζε καν. Δέν τόν έγνωρίζαμε και θέλαμε κάποιον άλλον. Δέν θέλαμε Άρχιεπίσκοπο ένα άγνωστο πρόσωπο, όπως ό Ίερώνυμος. Θέλαμε τό Δωρόθεο, Δεσπότη Καστοριάς».

Έδω θα πρέπει νά παραθέσουμε και ένα πολύ χαρακτηριστικό περιστατικό από την ύποβληθεϊσα τό 1969 παραίτηση του Άρχιεπισκόπου Ίερωνύμου. Καταγράφεται στο επίσημο έκκλησιαστικό περιοδικό «Ένορία» του έτους 1969 και μεταφέρεται στο βιβλίο «Ήμεγάλη προσδοκία» του μακαριστού πανεπιστημιακού καθηγητή της Θεολογίας Κ. Μουρατίδη «...Ο Μητροπολίτης Ίωαννίνων Σεραφεΐμ (σημ. εκπρόσωπος Τύπου, τότε, της Συνόδου) άφηγήθη: «...Κατάπληξις, αίφνιδιασμός και θλίψις συνείχε διά την άποφασιν αυτήν (σημ. της παραίτησεως). Και όμολογώ ότι ύπήρξε μία θαυμασία και πεφωτισμένη στιγμή της Ίεραρχίας, όταν όλα τά μέλη της μέ έκδηλον συγκίνησην και μέ δάκρυα είς τούς όφθαλμούς άνεκάλεσαν τόν Άρχιεπίσκοπον. Έπρεπε να είσθε είς την αίθουσαν, διά να δήτε την όμόθυμον θέλησιν της Ίεραρχίας(!)... Έπακολούθησε μία θριαμβευτική ψηφοφορία κατά της παραίτησεως και ύπερ της άνακλήσεως αυτής. Και τό αποτέλεσμα

τῆς ψηφοφορίας ἦτο ἡ παμψηφεί πρό-
τασις πρὸς ἀνάκλησιν (!)... Ἡ ψῆφος ἔχει
τὴν ἐννοια, ὅτι δὲν θέλομεν νὰ παραιτη-
θῇ καὶ τὸν δεχόμεθα ὡς Προκαθήμενον.
Ἡ ἐπάνοδος του ἐπανηγυρίσθη». Σχόλιο
οὐδέν. Τὸ κείμενο ἀπὸ μόνο του εἶναι πο-
λὺ εὐγλωττο.

Μέσα σαυτὸ λοιπὸν τὸ ἐκκλησιαστικὸ
καθεστῶς, ποὺ οἱ πάντες (τὸ ἐπαναλαμ-
βάνουμε οἱ πάντες) στὴν Ἐκκλησία, τὸ
εἶχαν ἀποδεχθεῖ καὶ ἀναγνωρίσει, ἐκλέ-
χθηκε πλειάδα Μητροπολιτῶν πάνω ἀπὸ
40-50, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ οἱ δέκα ἀ-
πὸ τούς μετέπειτα ἐπιλεκτικὰ «ἐκπεσόν-
τες» δώδεκα Ἀρχιερεῖς. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς
τότε ἐκλεγέντες εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ ἀκόμη
καὶ σήμερα! Καὶ ἄς ἔλθουμε τώρα καὶ
σαυτούς, τοὺς ἀπομακρυνθέντες καὶ βα-
ναύσως διωχθέντες δώδεκα ἀξίους καὶ
ἐντίμους ἱεράρχες.

Κατὰ τὴ δεύτερη περίοδο τῆς δικτα-
τορίας, δώδεκα ἐντιμοὶ Μητροπολίτες
κηρύχθηκαν ἀπὸ τὴν τότε διοικοῦσα Ἀρι-
στίνδην ἢ ἐκ τῶν Συντακτικῶν Πράξεων
Ἱεραρχία, τὴν ἐπιλεγόμενὴ «Πρεσβυτέρα
Ἱεραρχία», ἐκπτῶται ἀπὸ τὴ διοίκηση τῶν
Μητροπόλεων τους. Ἡ ἐπιλεκτικὴ αὐτὴ
ἐκπτώση τῶν «12» δὲν στηρίχθηκε σὲ
κανένα ἱερὸ Κανόνα. Δὲν τηρήθηκε καμ-
μία κανονικὴ ἢ νόμιμη διαδικασία. Οὐτε
καὶ αὐτὴ ἡ βασικὴ προϋπόθεση τῆς προη-
γουμένης ἀκροάσεως. Οἱ ἐκπτῶτικὲς
πράξεις στηρίχθηκαν ἀποκλειστικὰ καὶ
μόνο στὶς δύο ἐπαίσχυντες συντακτικὲς
πράξεις 3 καὶ 7 τοῦ ἔτους 1974, οἱ ὁποῖες
ἐκδόθηκαν ἀπὸ τὴν τότε δικτατορικὴ Κυ-
βέρνηση τοῦ Ἰωαννίδη, καθυπόδειξη καὶ
μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ φίλου τοῦ τότε Ἀρ-
χιεπισκόπου Σεραφεῖμ. Οἱ δώδεκα αὐτοὶ
Μητροπολίτες ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὶς
ἑδρες τους «βιαίως». Καὶ ὁ χαρακτηρι-

σμός αὐτὸς δὲν εἶναι δικός μας. Καὶ ἐνῶ
μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς δημοκρα-
τίας ὅλοι, ὅσοι εἶχαν διωχθεῖ ἐπὶ δικτα-
τορίας, ἀπὸ ἀνωτάτους κρατικούς λει-
τουργοὺς μέχρι καὶ τὸν τελευταῖο κοινο-
τικὸ ὑπάλληλο, εἴτε ἀποκαταστάθηκαν
αὐτοδικαίως, εἴτε ἀνέκτησαν τὴ δυνατό-
τητα νὰ προσφύγουν στὴν κρίση τῆς δι-
καιοσύνης, οἱ μόνοι Ἕλληνες πολίτες,
ποὺ στερήθηκαν αὐτοῦ τοῦ στοιχειώδους
δικαιώματος, ἦσαν οἱ δώδεκα Μητροπο-
λίτες, οἱ ὁποῖοι ἐξακολούθησαν νὰ φέ-
ρουν τὶς συνέπειες τῶν δικτατορικῶν
συντακτικῶν πράξεων, ποὺ ἐπέβαλαν τὸ
«ἀπαράδεκτο» κάθε δικαστικῆς κρίσεως.
Καὶ ἡ θλιβερὴ αὐτὴ κατάσταση συνεχί-
σθηκε ἐπὶ δεκαπέντε ὁλόκληρα ἔτη, μέ-
χρι τὸ Νοέμβριο τοῦ 1988, ὅταν μὲ εἰδικὴ
ρύθμιση τῆς τότε Κυβερνήσεως τοῦ ΠΑ-
ΣΟΚ καὶ εἰσηγητὴ τὸ μακαρίτη Ὑπουργὸ
Κουτσόγιωργα, μὲ τὸ ἀρθ. 15 τοῦ Ν. 1816/
1988, ὅπως ἡ τελευταία αὐτὴ διάταξη
συμπληρώθηκε μὲ τὴν ἐρμηνευτικὴ προσ-
θήκη τοῦ ἀρθ. 12 τοῦ Ν. 1977/1990 τῆς
Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως, ἤρθη τὸ ἀ-
πολίθωμα τοῦ «ἀπαράδεκτου» καὶ δόθη-
κε ἐπιτέλους ἡ δυνατότητα καὶ στοὺς
μόνους ἐναπομείναντες διωχθέντες Ἕλ-
ληνες πολίτες, στοὺς δώδεκα αὐτοὺς Μη-
τροπολίτες, νὰ προσφύγουν στὴ δικαι-
οσύνη τῆς πατρίδας τους. Καὶ ὅπως ἦταν
φυσικὸ καὶ εὐλογο, ἡ δικαίωση ἦταν πα-
νηγυρικὴ. Μὲ 11 ἀποφάσεις, ποὺ δημοσι-
εύθηκαν στὶς 30 Ὀκτωβρίου 1990, τὸ Ἀ-
νώτατο Ἀκυρωτικὸ Δικαστήριον ἀκύρωσε
ὡς παράνομες τὶς ἐκπτῶτικὲς πράξεις
καὶ θεώρησε τοὺς δικαιωθέντες Μητρο-
πολίτες ὡς μηδέποτε ἀπομακρυνθέντες
ἀπὸ τὶς Μητροπόλεις τους.

Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ ἐπισημανθεῖ καὶ νὰ
τονισθεῖ ἰδιαίτερα ὅτι οἱ ἀκυρωτικὲς δι-

καστικές αποφάσεις των έκπτωτικῶν πράξεων ἔκριναν ἐπὶ προσφυγῶν (αἰτήσεων ἀκυρώσεως), τὶς ὁποῖες, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ κείμενο τῶν ἰδίων τῶν αποφάσεων, εἶχαν καταθέσει οἱ ἐμπερίστατοι Μητροπολίτες τὸ Φεβρουάριο τοῦ ἔτους 1989, δηλαδὴ ἐπὶ Κυβερνήσεως ΠΑΣΟΚ καὶ πρὸ τῆς κυβερνητικῆς ἀλλαγῆς. Καὶ αὐτὸ ἔχει, νομίζουμε, γιὰ τὸν ἀρθρογράφο τῆς ἐφημερίδας ἰδιαίτερη σημασία. Καὶ πρέπει ἀκόμη νὰ προστεθεῖ καὶ τοῦτο τὸ οὐσιώδες. Ὁ βασικὸς ἀρχικὸς νόμος 1816/1988 (ἀρθ.15) τοῦ μακαρίτη Κουτσόγιωργα, μὲ τὴν ἐρμηνευτικὴ προσθήκη τοῦ νόμου 1977/1990 τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἐπανεφερε αὐτοδικαίως τοὺς Μητροπολίτες στὶς ἑδρες τοὺς. Ἀπλῶς μὲ μιὰ γενικὴ διάταξη, ποὺ ἀναφερόταν στὸν κάθε Ἕλληνα πολίτη, διδόταν ἡ δυνατότητα καὶ στοὺς δώδεκα αὐτοὺς Ἀρχιερεῖς, ποὺ ὅπως ἀποδείχτηκε ἦταν οἱ μόνοι ἐναπομεινάντες μὲ τὸ βάρος τῶν Συντακτικῶν Πράξεων τῆς δικτατορίας, νὰ προσφύγουν καὶ αὐτοί, ὅπως εἶχε συμβεῖ μὲ ὅλες τὶς τάξεις καὶ κατηγορίες τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ νὰ θέσουν ὑπὸ τὴν κρίση τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΠΡΑΞΗ, τὴν πράξη «ἐκπτώσεως». Τὴν πράξη δηλαδὴ ἐκείνη ποὺ εἶχε ἐκδοθεῖ μὲ τὶς Σ.Π. τῆς δικτατορίας Ἰωαννίδη καὶ τοὺς ὁποίους κρατοῦσε δεσμίους, μόνο αὐτούς, λόγῳ τοῦ ὑφιστάμενου ἀπὸ τὶς Συντακτικὲς Πράξεις «ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ» ἀσκήσεως κάθε ἐνδίκου μέσου καὶ τὸ ὁποῖο (ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ) δυστυχῶς παρατάθηκε ἀνεπίτρεπτα ἐπὶ 14 χρόνια μετὰ τὴ μεταπολίτευση ἀπὸ τὶς δημοκρατικὲς Κυβερνήσεις μέχρι τὴ δημοσίευση, τὸ Νοέμβριο τοῦ 1988, τοῦ νόμου Κουτσόγιωργα.

Ἔτσι ἔχουν τὰ γεγονότα σὲ μιὰ ἐντελῶς ἐπιγραμματικὴ παράθεση. Οἱ δώδεκα («ἀπριλιανοί» κατὰ τὸ συντάκτη) Ἀρχιερεῖς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐκδιωχθεῖ, μόνοι αὐτοί, κατὰ τὴ δικτατορία τοῦ Ἰωαννίδη χωρὶς καμμία κατηγορία καὶ καμμία διαδικασία, δὲν ἐπανῆλθαν αὐτοδικαίως. Οὔτε οἱ ἴδιοι ἤθελαν ἢ ἐπιδίωξαν κάτι τέτοιο. Ζήτησαν καὶ αὐτοί, ὡς τελευταῖοι Ἕλληνες πολίτες, ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΠΡΑΞΗ τῆς δικτατορίας, ἢ ἐκπτώσή τους, νὰ κριθεῖ ὡς πρὸς τὴ νομιμότητα καὶ κανονικότητα ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον, ὅπως αὐτὸ εἶχε γίνει γιὰ ὅλους τοὺς διωχθέντες πολίτες. Καὶ πράγματι, ὅταν μὲ τοὺς παραπάνω νόμους τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἀκύρωσε καὶ θεώρησε «ὡς μὴ γενομένη» τὴ δικτατορικὴ πράξη τῆς «ἐκπτώσεως» καὶ προδήλως παράνομη, τότε ἀνέκυψε τὸ θέμα ἐπαναφορᾶς τοὺς. Ἡ ἐπαναφορὰ αὐτὴ ἦταν δεδομένη καὶ ἐπιβεβλημένη κατὰ τὸ Σύνταγμα μετὰ τὶς ἀκυρωτικὲς αποφάσεις τοῦ Σ. τ. Ε., ἢ δὲ εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ εἶχε ἀσκήσει ποινικὴ διώξη σὲ βάρος τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἄλλων Ἱεραρχῶν γιὰ μὴ συμμόρφωση στὶς δικαστικὲς αὐτὲς αποφάσεις.

Καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὰ εὐλόγα γεννᾶται ἡ ἀπορία. Ἡ ἐγκριτὴ ἐφημερίδα τὸ «ΒΗΜΑ» μὲ τὶς ἔντονες δημοκρατικὲς τῆς εὐαισθησίες, τί θὰ ἤθελε; Μὰ καὶ μόνη πράξη τῆς δικτατορίας γιὰ τὴν ἐκπτώση δώδεκα Ἱεραρχῶν, νὰ σύρεται μὲ τὸ «ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ» ἀσκήσεως κάθε ἐνδίκου μέσου καὶ μετὰ τὴν πτώση τῆς δικτατορίας ἐπὶ πολλὰ χρόνια ἀκόμα, ὅταν καὶ ὁ τελευταῖος Ἕλληνας πολίτης ἔτυχε προστασίας εἴτε μὲ τὴν αὐτοδικαίᾳ ἐπαναφορὰ του, εἴτε μὲ τὴν ἄμεση νομοθετικὴ ἐξάλειψη τοῦ ἐπάρατου «ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ», ποὺ συνόδευε κάθε δικτατορικὴ διωκτικὴ

Ἐκκλησία καί Δικαιοσύνη.

Κατά τήν πρόσφατη κρίση θεσμῶν στή χώρα μας, ἡ Ἐκκλησία καί ἡ Δικαιοσύνη βρέθηκαν στό μάτι τοῦ κυκλώνα μέ τίς ἀπίστευτες ἀποκαλύψεις γιά διαπλεκόμενα κυκλώματα παρεκκλησιαστικά καί παραδικαστικά, πού ἀδιοπραγοῦσαν καί ἀλληλοκαλύπτονταν. Σ' αὐτόν τό φαῦλο κύκλο ἐνοχῆς καί ἀνοχῆς, σιωπῆς καί συνενοχῆς μπηκαν δυναμικά καί οἱ ἀρχές ἀσφαλείας, καί οἱ ὑπηρεσίες ὑγείας, καί ὁ πολιτικός κόσμος. Ὅλη ἡ κοινωνία μολύνθηκε. Ποῦ πρέπει νά ἀναζητηθεῖ ἡ ἐστία τῆς μολύνσεως; Ἀναλυτές τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Τύπου θέλουν τό χωρο τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, ὡς ἐκκολαπτήριο ἀνομίας, νά ἐλέγχει καί νά χειραγωγεῖ τή Δικαιοσύνη παρανόμως καί ἔξω ἀπό κάθε πρόνοια συνταγματική. Ἴσως δέν ἔχουν ἄδικο. Εἶναι, ὁμως, ὀρθό νά ἀντιμετωπίζεται ἡ Ἐκκλησία σάν ἕνας ἀπό τοὺς θεσμούς αὐτοῦ τοῦ κόσμου;

Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν κοσμικῶν πράξει; Στό ἐρώτημα αὐτό ἄς μᾶς ἐπιτραπεῖ νά δώσουμε ἐμεῖς τήν ἀπάντηση. Ἀσφαλῶς ΟΧΙ. Κάτι τέτοιο δέν θά ἤθελε κανένας Ἕλληνας πολίτης καί πολὺ περισσότερο ἐκεῖνοι πού μάχονται γιά τίς δημοκρατικές ἀξίες.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ. Ὁ ἀρθρογράφος τοῦ «ΒΗΜΑΤΟΣ» διατύπωσε διαφορετικές θέσεις ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτό. Τώρα ὁμως,

θεσμῶν: εἶναι Μυστήριο. Ταμεῖο τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς Ἀποστολικῆς διδασκαλίας καί τῆς Πατερικῆς ἐμπειρίας. Εἶναι ἡ μόνη αὐθεντική Κιβωτός σωτηρίας. Ὅμως, ἐπειδὴ συγκροτεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους, κινεῖται ἀναγκαστικά μέσα σέ πλαίσια θεσμῶν, πού τήν νομιμοποιοῦν ὄχι ὡς ἰδεατό, ἀλλ' ὡς ἀπὸ γεγονός τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ θεσμοὶ βασιζόνται στήν Ἀ. Γραφή καί στήν Ἱ. Παράδοση. Ἐντάσσονται δέ καί στό θεσμικό πλαίσιο κάθε συγκεκριμένου τόπου, στόν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία κινεῖται, ὑπὸ τόν ὅρο ὅτι τοῦτο δέν ἀντιμάχεται τίς ἀρχές Τῆς. Καί, βέβαια, πολλές φορές ἔζησε ὑπὸ διωγμό, σάν παράνομη. Σέ κάθε περίπτωση, οἱ θεσμοὶ τῆς Ἐκκλησίας μποροῦν νά θεωρηθοῦν ὡς διασυνδεδετικό στοιχεῖο (interface) τοῦ Μυστηρίου τῆς σωτηρίας μέ τόν κόσμο, γιά χάρη τοῦ ὁποῖου ἰδρύθηκε στό ὑπερῶο τῆς Πεντηκοστῆς. Αὐτοὺς βλέπει ὁ ἐκτός Ἐκκλησίας κόσμος, καί μέ βάση αὐτοὺς κρίνει καί τοποθετεῖται ἀπέναντί

πού παρατέθηκαν τὰ γεγονότα καί τὰ εἴπαμε μέ τὸ ὄνομά τους, τοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νά τὰ ἐρευνήσει καί νά τὰ μελετήσῃ. Καί πιστεύουμε ὅτι θά πεισθεῖ ὅτι τελοῦσε σέ πλάνη, ὅταν διατύπωνε τίς παραπάνω ἀπόψεις τοῦ σχολίου του σέ δημοσίευμα τῆς 13ης Φεβρουαρίου.

Ὁ Σχολιαστής

Της. Ἀνθρωπίνως, δι' αὐτῶν καί μόνο, ἔλκεται κάθε ἄνθρωπος καί σώζεται ἢ, ἀντίθετα, ἀπωθεῖται καί χάνεται.

Μιλᾶμε συχνά γιά τή Διοικοῦσα Ἐκκλησία καί τήν κρίση, τήν ὁποία διέρχεται. Στούς κόλπους της, πράγματι, διαπιστώνεται ἀνεπάρκεια, φαυλότητα καί διαφθορά, τόση πού τά ὅποια φωτεινά παραδείγματα μεμονωμένων προσώπων μέσα σ' αὐτήν ἀδυνατοῦν νά υπερκεράσουν. Ὅμως, πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι τόσο γιά τήν ἀτομική σωτηρία καθενός, ὅσο καί γιά τήν πρόοδο τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμο, συνυπεύθυνο εἶναι ὅλο τό πλήρωμα. Σέ ὅλους ἀναλογοῦν εὐθύνες. «*Παρακαλῶ μή τό πᾶν ἐφ' ἡμᾶς (τά στελέχη) ρίψαντες, νομίζεῖν ἀνευθύνους εἶναι ὑμᾶς αὐτούς (μή νομίζετε ὅτι σεῖς εἰστε ἀνεύθυνοι)*», λέει ὁ ἱ. Χρυσόστομος (PG 62,88). Ἡ παραχάραξη τῶν θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νά βρεῖ ἄρραγές μέτωπο ἀντιστάσεως ἀπό κληρο καί λαό, ὅποιοι καί ἂν εἶναι οἱ παραχαράκτες. Ὅσο ψηλά καί ἂν στέκουν, εἶναι ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας, γιατί ἐπιβουλεύονται τό ἔργο τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

Προκαλεῖ αἵσθηση στόν μελετητή τῆς Γραφῆς πόσες φορές ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀναφέρεται στήν ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης. Καί πόσο ἔντονα ἀποδοκιμάζει τόν ἄδικο κριτή, πού ἀθωώνει τόν ἔνοχο καί καταδικάζει τόν ἄθωο. «*Ὅς δίκαιον κρίνει τόν ἄδικον, ἄδικον δέ τόν δίκαιον, ἀκάθαρτος καί βγελυκτός παρά Θεῶ*» (Παρ. ιζ' 16). Τό δικαστή, πού δέν ἀποδίδει τό δίκαιο, ὅχι λόγω συγγνωστῆς ἀνθρώπινης πλάνης, ἀλλά ἐπειδὴ δωροδοκεῖται. «*Οὐαί... οἱ δικαιοῦντες τόν ἀσεβῆ ἔνεκεν δώρων καί τό δίκαιον τοῦ δικαίου αἶροντες*» (Ἠσ. ε' 23). Ὅταν δέ τό κακό γενικεύεται, προκαλεῖται βαθεῖα κοινωνική

κρίση. Κρίση ἡθῶν καί θεσμῶν. Πράγματι, ὁ Προφήτης ὁδύρεται: «*Ἐξεναντίας μου γέγονε κρίσις, καί ὁ κριτής λαμβάνει δῶρα (μπροστά στά μάτια μας διεξάγονται δίκες μέ δικαστές, πού «λαδώνονται»).* Διά τοῦτο διεσκέδασται νόμος, καί οὐ διεξάγεται εἰς τέλος κρίμα (καταστρατηγεῖται ὁ νόμος καί δέν ἀπονέμεται τελικῶς δικαιοσύνη), ὅτι ὁ ἀσεβῆς (πού διαθέτει δύναμη) καταδυναστεύει τόν δίκαιον· ἔνεκεν τούτου ἐξελεύσεται κρίμα διεστραμμένον (ἔτσι, ἡ λειτουργία ἀπονομῆς δικαιοσύνης στρεβλώνεται)» (Ἀμβ. α' 2-3).

Σέ καιρούς ἡθικῆς παρακμῆς, ἡ ἄνομη διαπλοκή καλύπτει καί χώρους, πού ἔχουν δεχθεῖ πλούσια τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ὅπως τότε ἡ Ἱερουσαλήμ, τύπος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί κάθε χριστιανικῆς κοινωνίας. «*Οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς μετά δώρων ἔκριναν (οἱ ἄρχοντες δωροδοκούμενοι δικάζαν καί ἀποφασίζαν), καί οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετά μισθοῦ ἀπεκρίναντο, καί οἱ προφῆται αὐτῆς μετά ἀργυρίου ἐμαντεύοντο (οἱ ἱερεῖς καί οἱ «γεροντάδες» χρηματίζονταν παράνομα γιά νά διαπαιδαγωγοῦν τό λαό)*». Καί ὅλα αὐτά μέ τήν βλάβη ψευδαίσθηση ὅτι θά τοῦς ἔλθουν ὅλα κατ' εὐχήν, κανένα κακό δέν θά πάθουν, διότι ἔχουν τό Θεό μέ τό μέρος τους! «*Καί ἐπὶ τόν Κύριον ἐπανεπαύοντο λέγοντες, οὐχί ὁ Κύριος ἐν ἡμῖν ἐστίν; οὐ μή ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά*» (Μιχ. γ' 11).

Ἡ ἀπόκρυψη ἀνομιῶν προβάλλεται ἀπό ἀρκετούς σάν ἀνάγκη, προκειμένου νά μή χάσουν οἱ πολῖτες τήν ἐμπιστοσύνη τους στούς θεσμούς. Ἡ ἀποψη τῆς Γραφῆς εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετη. Θεωρεῖ τή μή ἄμεση ἀντιμετώπιση καί ἐκκαθάριση τῶν σκανδάλων ὡς αἷτιο διαφθοράς τῆς κοινωνίας, διότι συνηθίζουν οἱ ἄνθρωποι στό κακό καί δέν

τό θεωροῦν πιά ἀξιοκατάκριτο. «Ὅτι οὐκ ἔστι γινομένη ἀντίρρησης ἀπό τῶν ποιούντων τό πονηρόν ταχύ (ἐπειδή δέν ἐλέγχονται ἀμέσως οἱ σκανδαλοποιοί) διά τοῦτο ἐπληροφορήθη καρδιά υἱῶν ἀνθρώπων ἐν αὐτοῖς τοῦ ποιῆσαι τό πονηρόν» (Ἐκκλ. ἡ 11). «Ὅταν κανεῖς δέν δικάζεται, ὅταν δέν λειτουργοῦν οἱ μηχανισμοί ἐλέγχου, ιδίως σέ χώρους ἱερούς, ὅπως ἡ Ἐκκλησία, τότε εὐτελίζονται καί οἱ λειτουργοί καί οἱ θεσμοί. «Ὅπως μηδεῖς μήτε δικάζεται μήτε ἐλέγχῃ μηδεῖς· ὁ δέ λαός μου ὡς ἀντιλεγόμενος ἱερεὺς (ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, τό «ἅγιον ἔθνος», ἐξαχρειώνεται σάν διεφθαρμένο ἀνάξιο ἱερατεῖο)» (Ὡσ. δ' 4).

Μιά ἀνιάτη γάγγραινα κατατρώγει τό ἐκκλησιαστικό σῶμα τοῦ τόπου μας ἐδῶ καί 30 χρόνια. Πρόκειται γιά τή χωρίς δίκη, ἀναίτια καί αὐθαίρετη ἐκθρόνιση 12 ἀθῶων Μητροπολιτῶν τό 1974 ἀπό μιά μειοψηφία Ἱεραρχῶν τῆς τότε Συνόδου, ἡ ὁποία εἶχε πρόσκαιρα ἐνδυθεῖ, δικτατορικῶ δικαίῳ, ὑπερεξουσίες, πού δέν προβλέπονται ἀπό κανένα Ἱ. Κανόνα καί κανένα νόμο κράτους δικαίου. Δέν θά ἦταν ὑπερβολή νά ποῦμε ὅτι ἐδῶ βρίσκεται ἡ ἀφετηρία τῆς κρίσεως, τήν ὁποία βιώνουμε σήμερα: ἡ ἀδικία, πού διαπράχθηκε τότε ἀπό Σύνοδο Ἐπισκόπων στό ὄνομα, ἤθην, τῆς Ἐκκλησίας καί ἐπικυρώθηκε ἀπ' ὅλες τίς Κυβερνήσεις, ἀπό τή μεταπολίτευση καί μετά, μέ τή σφραγίδα μιᾶς, ἤθην, νομιμότητας, ἔπρεπε νά κουκουλωθεῖ, τό ἔγκλημα νά μένει κρυμμένο, τό ἄγος νά μεταλλαχθεῖ σέ καύχημα. Αὐτά δέν μπορούσαν νά ἐπιτευχθοῦν παρά μόνο μέ διαφθορά συνειδήσεων, μέ στρέβλωση θεσμῶν, μέ διάβρωση τοῦ κοινωνικοῦ ἱστοῦ, μέ νάρκωση τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ. Τά ἴδια, ὅμως, φαινόμενα, σέ τελευταία ἀνάλυση, δέν

συνιστοῦν τό δράμα τῆς Ἐκκλησίας μας σήμερα; Ὁ Σ. Ν. Σάκκος, ὁμ. Καθηγητής Α.Π.Θ., γράφει γιά τό θέμα αὐτό τῶν «12»: «Ἡ καταπάτηση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου καί ὁ ἐκτροχιασμός τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἀπό τήν κανονική καί νόμιμη τροχιά... ἀδικεῖ ὄχι μόνο σύσσωμο τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τήν κοινωνία ὅλη γενικότερα, διότι παρουσιάζει σ' αὐτήν ἓνα ψευδές πρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνα πρόσωπο σπιλωμένο ἀπό τή σκοπιμότητα, παραποιημένο ἀπό τήν ἀδιαφορία, κακοποιημένο ἀπό τήν ἐμπάθεια. Μ' αὐτό τό πρόσωπο πῶς θά μιλήσει γιά δικαιοσύνη ἡ Ἐκκλησία στόν ἄδικο κόσμο καί ποιός θά τήν ἀκούσῃ;» («Τό ἄγος», Ἐφημ. «Ὁρθόδοξος Τύπος», 4-3-2005).

Λόγος Θεοῦ ξεκάθαρος: «Πᾶς ὅς οὐ μή μάθη δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλήθειαν οὐ μή ποιήσῃ» (Ἥσ. κβ' 15). Ἄν δέν λάμψει ἡ δικαιοσύνη στή γῆ, ὁ κόσμος δέν πρόκειται νά γευτεῖ καρπούς βιωμένης, σώζουσας ἀλήθειας. Τί ἄλλο καλύτερο θά μπορούσε νά πράξει καί νά κηρύξει ἡ Ἐκκλησία στόν κόσμο σήμερα;

Ε. Χ. Οἰκονομάκος

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτῆτης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο